

UCHWAŁA NR LXII/734/23
RADY MIASTA KĘDZIERZYN-KOŹLE

z dnia 28 września 2023 r.

w sprawie wniosku o uznanie dębu szypułkowego za pomnik przyrody

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40, z późn. zm.¹⁾) oraz art. 242 § 1 i art. 244 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775, z późn. zm.²⁾), Rada Miasta Kędzierzyn-Koźle uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Rada Miasta Kędzierzyn-Koźle, w wyniku rozpatrzenia złożonego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 17 sierpnia 2023 r. wniosku o uznanie dębu szypułkowego za pomnik przyrody, nie znajduje uzasadnienia dla postulowanego ustanowienia pomnikiem przyrody drzewa wskazanego we wniosku.

2. Uzasadnienie prawne i faktyczne stanowiska zawartego w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle, zobowiązując go do przesłania Wnioskodawcy odpisu niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na stronie podmiotowej Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady Miasta
Kędzierzyn-Koźle

Ireneusz Wiśniewski

¹⁾Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2023 r. poz. 572, 1463 i 1688.

²⁾Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2023 r. poz. 803.

Uzasadnienie prawne i faktyczne

I. Stan prawny.

1. Zgodnie z art. 241 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, z późn. zm.), przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności.

2. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.), zwanej dalej „U.o.p.”, jedną z form ochrony przyrody są m. in. pomniki przyrody. Stosownie do art. 40 ust. 1 U.o.p., pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na podstawie 44 ust. 1 i 2 U.o.p.:

- 1) ustanowienie m. in. pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy;
- 2) uchwała rady gminy, o której mowa w ust. 1, określa nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby ustalenia dotyczące jego czynnej ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 U.o.p. W oparciu o art. 45 ust. 1 U.o.p., w stosunku do m. in. pomnika przyrody, może być wprowadzony, któryś z 11 zakazów.

3. W Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. z 2017 r. poz. 2300), zwanego dalej „Rozporządzeniem”, wskazano kryteria uznawania m. in. drzew za pomniki przyrody, a w szczególności:

- 1) obwód pnia nie mniejszy niż minimalny obwód pnia drzewa mierzony na wysokości 130 cm dla poszczególnych rodzajów i gatunków drzew, określony w załączniku do rozporządzenia, lub
- 2) wyróżnianie się wśród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku w skali kraju, województwa lub gminy, ze względu na obwód pnia, wysokość, szerokość korony, wiek, występowanie w skupiskach, w tym w alejach lub szpalerach, pokrój lub inne cechy morfologiczne, a także inne wyjątkowe walory przyrodnicze, naukowe, kulturowe, historyczne lub krajobrazowe. Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia dla dębu szypułkowego minimalny obwód pnia drzewa mierzony na wysokości 130 cm wynosi 300 cm.

4. W myśl art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.), Rada Miasta może stanowić o kierunkach działania Prezydenta Miasta.

5. Zgodnie z § 22 ust. 2 pkt 1 Statutu Gminy Kędzierzyn-Koźle, Rada Miasta może skierować do Prezydenta Miasta wnioski o określone działania.

II. Przedmiot wniosku. Złożony w dniu 17 sierpnia 2023 r. do Rady Miasta wniosek Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawiera postulat uznania drzewa za pomnik przyrody – dębu szypułkowego, położonego na obszarze Kędzierzyna-Koźla. Wnioskodawca w uzasadnieniu wniosku wskazał na:

- a) nazwę (dąb szypułkowy),

- b) położenie (w pobliżu gospodarstwa na działce nr 230 na rozstaju dróg na działce nr 231 w obrębie Miejsce Kłodnickie),
- c) cechy fizyczne (obwód pnia na wysokości 130 cm – 356 cm, wysokość – 20 m, wiek – 200 lat),
- d) cechy przyrodniczo-dendrologiczne (okazały, pokrój regularny, wyróżniający się, brak posuszu gałęziowego i konarowego, brak potwierdzonej obecności chorób i szkodników), proponowanego pomnika przyrody. Ponadto we wniosku:
 - wykazano spełnienie przesłanek wynikających z Rozporządzenia do uznania drzewa za pomnik przyrody,
 - błędnie wskazano na Gminę Kędzierzyn-Koźle jako właściciela gruntu, na którym znajduje się proponowany pomnik przyrody. Wnioskodawca do wniosku załączył lokalizację oraz dokumentację fotograficzną proponowanego pomnika przyrody.

III. Stan faktyczny ustalony w toku rozpatrywania wniosku, w oparciu o zebrany materiał dowodowy.

1. Proponowany pomnik przyrody znajduje się na terenie osiedla Miejsce Kłodnickie w rej. ul. Skowronków i ul. Jaskółek, na działce nr 231 stanowiącej mienie Skarbu Państwa w trwałym zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe – Nadleśnictwa Kędzierzyn.

2. Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle złożonymi na okoliczność postulatu złożonego we wniosku, ustalono, iż:

- 1) na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle ustanowiono 53 pomniki przyrody, w tym 50 pojedynczych drzew (a w ramach nich ochroną objęto m. in. 19 dębów szypułkowych), oraz aleję składającą się z 21 dębów szypułkowych;
- 2) obwód pnia drzewa wskazanego do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody jest znacznie mniejszy od średniego obwodu pni dębów szypułkowych będących pomnikami przyrody na terenie Kędzierzyna-Koźla, wynoszącego 475 cm;
- 3) 16 dębów szypułkowych w chwili obejmowania ochroną posiadało obwód większy od drzewa wskazanego do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody;
- 4) na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle znajduje się bardzo duża liczba dębów szypułkowych o znacznie większych obwodach pni od drzewa objętego wnioskiem, a które nie są objęte ochroną pomnikową;
- 5) dąb szypułkowy wskazany do objęcia ochroną w formie pomnika przyrody rośnie w zwartym kompleksie leśnym na południe od zwartej zabudowy osiedla Miejsce Kłodnickie przy drodze śródleśnej i stanowi element składowy licznie występujących w tej części miasta pasów drzew przydrożnych;
- 6) w 2021 r. Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków:
 - a) wszczął postępowanie w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa opolskiego zespołu alei dębowych położonych wzdłuż rzeki Kłodnicy w Kędzierzynie-Koźlu, w tym alei, której częścią jest omawiany dąb szypułkowy,
 - b) obecnie w części umorzył ww. postępowanie z uwagi na brak układu kompozycyjnego typowego dla alei,
 - c) toczy postępowanie w zakresie obejmującym obszar na którym rośnie dąb szypułkowy objęty wnioskiem;
- 7) pomimo przekroczenia parametru obwodowego przez drzewo postulowane do objęcia ochroną pomnikową, stwierdzić należy, iż nie wyróżnia to przedmiotowego drzewa wśród innych egzemplarzy tego samego gatunku na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle;
- 8) ustanowienie pomnika przyrody jest związane z ograniczeniami prawa własności do części nieruchomości, na której posadowiony jest taki pomnik, z uwagi na możliwe do wprowadzenia – w oparciu o art. 45 ust. 1 U.o.p. – zakazy;

9) w ubiegłych latach Rada Miasta Kędzierzyn-Koźle wyznaczała obszar ochronny o promieniu 10 m od pnia drzewa ustanowionego jako pomnik przyrody, na którym to obszarze wprowadzano stosowne zakazy.

IV. Podsumowanie. W świetle przedstawionego stanu prawnego i faktycznego, z uwagi na brak cech fizycznych, w tym walorów przyrodniczych przedmiotowego dębu szypułkowego wyróżniających go spośród innych egzemplarzy tego samego gatunku na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle i nieobjętych ochroną w formie ustanowienia pomnika przyrody, Rada Miasta Kędzierzyn-Koźle nie znajduje uzasadnienia dla postulowanego ustanowienia drzewa, wskazanego we wniosku, pomnikiem przyrody.